

Lagrådsremiss

Några frågor om Patentbesvärsrätten

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 9 februari 2012

Annie Lööf

Dan Sandberg
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten. Förslagen innebär att kravet på att domstolen ska vara delad i avdelningar tas bort, att rätten är domför med en ledamot i vissa fall och att vittnen och sakkunniga ska få delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Förslagen syftar till att förenkla Patentbesvärsrättens handläggning av mål.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2012.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten	4
3	Ärendet och dess beredning.....	6
4	Utgångspunkter.....	6
4.1	Patentbesvärsrättens verksamhet.....	6
4.2	Domstolens organisation.....	7
5	Överväganden och förslag	8
5.1	Avdelningskravet slopas	8
5.2	Avskrivning av mål och ansökan	9
5.3	Deltagande i muntlig förhandling	11
5.4	Ikraftträdande.....	11
6	Konsekvenser.....	12
7	Författningskommentar.....	13
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Några frågor om Patentbesvärsrätten	15
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	18

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärsträtten.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten

Härigenom föreskrivs att 3–5 och 11 §§ lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Patentbesvärsrätten är delad i avdelningar.

Patentbesvärsrättens ordförande är ordförande på en avdelning. Ett av de övriga patentträttsråden är ordförande på annan avdelning. För varje avdelning finns också ett patentträttsråd som är vice ordförande.

Patentbesvärsrätten är domför med tre ledamöter. Fler än fyra får inte i annat fall än som sägs i 5 § sitta i rätten.

I patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt i mål om växtförädlarrätt *skall* minst två tekniskt kunniga ledamöter ingå i rätten och *skall en ledamot* vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar *skall* minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten. I mål om mönster, varumärken, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift

Föreslagen lydelse

3 §¹

Patentbesvärsrätten får vara delad i avdelningar.

Om Patentbesvärsrätten är delad i avdelningar, är Patentbesvärsrättens ordförande även ordförande på en avdelning. Ett av de övriga patentträttsråden är ordförande på annan avdelning. För varje avdelning finns också ett patentträttsråd som är vice ordförande.

4 §²

Patentbesvärsrätten är domför med tre ledamöter. *Vid beslut om avskrivning av mål efter återkallelse är Patentbesvärsrätten domför med en ledamot. Det samma gäller vid beslut om avskrivning av patentansökan enligt 15 § fjärde stycket patentlagen (1967:837).* Fler än fyra ledamöter får inte i annat fall än som sägs i 5 § sitta i rätten.

I patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt i mål om växtförädlarrätt *ska* minst två tekniskt kunniga ledamöter ingå i rätten och *en ledamot ska* vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar *ska* minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten. I mål om mönster, varumärken, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift *ska*

¹ Senaste lydelse 2010:1407.

² Senaste lydelse 1997:307.

skall minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten.   minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten.

En åtgärd som avser ett måls beredande får i den omfattning domstolen bestämmer vidtas av en ledamot i domstolen eller av någon annan tjänsteman hos denna.

5 §³

Finner avdelningen vid överläggning till avgörande av patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar att målet eller viss fråga är av särskild betydelse från principiell synpunkt, får *avdelningen förordna* att målet eller, om det kan ske, den särskilda frågan *skall* avgöras av domstolen i dess helhet. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar, mönster, varumärke, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift får i motsvarande fall *avdelningen* förordna att domstolens samtliga lagfarna ledamöter *skall jämte avdelningen delta* i avgörandet.

Om rätten vid överläggning till avgörande av patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar *finner* att målet eller *en* viss fråga är av särskild betydelse från principiell synpunkt, får *rätten besluta* att målet eller, om det kan ske, den särskilda frågan *ska* avgöras av domstolen i dess helhet. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar, mönster, varumärke, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift får i motsvarande fall *rätten besluta* att domstolens samtliga lagfarna ledamöter *ska delta* i avgörandet.

11 §⁴

Rätten får vid muntlig förhandling höra *vittne* eller *sakkunnig*, om det behövs för utredningen. Förhöret får hållas under ed. Om förhör gäller 36 kap. 1–18, 20 och 22–25 §§ samt 40 kap. 2, 9–11, 14 och 16–18 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar. Vägrar vittne utan giltigt skäl att avlägga ed eller att avge vittnesmål eller besvara fråga, får rätten vid vite förelägga vittnet att fullgöra sin skyldighet.

Rätten får vid muntlig förhandling höra *vittnen* eller *sakkunniga*, om det behövs för utredningen. Förhöret får hållas under ed. Om förhör gäller 36 kap. 1–18, 20 och 22–25 §§ samt 40 kap. 2, 9–11, 14 och 16–18 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar. Vägrar *ett* vittne utan giltigt skäl att avlägga ed eller att avge vittnesmål eller besvara fråga, får rätten vid vite förelägga vittnet att fullgöra sin skyldighet.

Vittnen och sakkunniga får delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2012.

³ Senaste lydelse 1987:1331.

⁴ Senaste lydelse 1987:754.

3 Ärendet och dess beredning

I promemorian Några frågor om Patentbesvärsrätten, som upprättats inom Näringsdepartementet, lämnas förslag till ändringar i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten. En sammanfattning av promemorian bifogas som *bilaga 1*. Promemorians lagförslag bifogas som *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en sammanställning av remissvaren finns tillgängliga i Näringsdepartementet (N2011/7014/FIN). En förteckning över remissinstanserna bifogas som *bilaga 3*.

4 Utgångspunkter

4.1 Patentbesvärsrättens verksamhet

Patentbesvärsrätten inrättades den 1 januari 1978 genom att den s.k. Besvärsavdelningen i Patent- och registreringsverket ombildades till en självständig förvaltningsdomstol (prop. 1976/77:96, bet. 1976/77:NU29, rskr. 1976/77:237). Ombildningen motiverades i huvudsak av rättssäkerhetsskäl. Patentbesvärsrättens verksamhet regleras i första hand i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten och förordningen (1988:346) med instruktion för Patentbesvärsrätten.

Domstolen överprövar beslut av Patent- och registreringsverket i ärenden om patent, varumärken och mönster samt namn och utgivningsbevis för periodisk skrift. Vidare prövar Patentbesvärsrätten överklaganden av Statens jordbruksverks beslut i ärenden om växtförädlarrätt (1 § lagen om Patentbesvärsrätten). Tyngdpunkten i domstolens verksamhet ligger på prövningen av mål om patent och varumärken, mål som brukar hänföras till det industriella rättsskyddets område. Patentbesvärsrättens avgöranden får överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Vid överklagande till Högsta förvaltningsdomstolen krävs prövningstillstånd.

Förfarandet i Patentbesvärsrätten är i stort detsamma som i de allmänna förvaltningsdomstolarna (jfr 8 § lagen om Patentbesvärsrätten). Det finns dock vissa skillnader. En sådan skillnad är att officialprövningen i Patentbesvärsrätten går längre än i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Om det finns särskilda skäl får domstolen t.ex. enligt 26 § patentlagen (1967:837) pröva ett överklagande även om klaganden har återkallat sin talan.

Förfarandet vid domstolen är i princip skriftligt. I handläggningen får dock ingå muntlig förhandling, när det kan antas vara till fördel för utredningen. Muntlig förhandling ska vidare hållas, om part begär det och förhandlingen inte uppenbart är utan betydelse för målets bedömning (9 § lagen om Patentbesvärsrätten). Rätten får vid muntlig förhandling höra vittne eller sakkunnig om det behövs för utredningen. För förhöret tillämpas vissa regler i rättegångsbalken (11 § lagen om Patentbesvärsrätten). Till skillnad från vad som gäller i allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar får vittne och sakkunnig inte delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring.

Under 2008 kom det in 53 patentmål till Patentbesvärsträtten. Domstolen avgjorde under samma år 67 patentmål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 2,6 år. Under samma år kom det in 240 övriga mål – dvs. mål om varumärken, mönster, namn samt utgivningsbevis för periodisk skrift – till Patentbesvärsträtten. Domstolen avgjorde under samma år 324 sådana mål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 1,8 år. Under 2009 kom det in 86 patentmål till Patentbesvärsträtten. Domstolen avgjorde under samma år 61 patentmål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 2,6 år. Under samma år kom det in 279 övriga mål till Patentbesvärsträtten. Domstolen avgjorde under samma år 350 sådana mål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 1,7 år. Under 2010 kom det in 67 patentmål. Domstolen avgjorde under samma år 65 patentmål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 2,2 år. Under samma år kom det in 243 övriga mål till Patentbesvärsträtten. Domstolen avgjorde under samma år 297 sådana mål. Medelbehandlingstiden för dessa mål var 1,5 år.

4.2 Domstolens organisation

Patentbesvärsträttens organisation regleras i lagen (1977:729) om Patentbesvärsträtten. Därtill finns det särskilda bestämmelser i förordningen (1988:346) med instruktion för Patentbesvärsträtten.

I Patentbesvärsträtten finns patenträttsråd som är tekniskt kunniga eller lagfarna (2 § lagen om Patentbesvärsträtten). Sedan 2003 har domstolen en organisation med tio ledamöter; fem lagfarna och fem tekniskt kunniga. En av de lagfarna ledamöterna är också domstolens ordförande.

Patentbesvärsträtten är domför med tre ledamöter. Fler än fyra ledamöter får normalt inte sitta i rätten. Det finns emellertid en möjlighet att avgöra vissa patentmål i plenum. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar, mönster, varumärke, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift kan i vissa fall domstolens samtliga lagfarna ledamöter delta (4 och 5 §§ lagen om Patentbesvärsträtten).

I patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt i mål om växtförädlarrätt ska minst två tekniskt kunniga ledamöter ingå i rätten. En ledamot ska vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar ska minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten. Detsamma gäller i mål om mönster, varumärken, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift (4 § lagen om Patentbesvärsträtten).

Patentbesvärsträtten är delad i avdelningar. Rättens ordförande är ordförande på en avdelning. Ett av de övriga patenträttsråden är ordförande på annan avdelning. För varje avdelning finns också ett patenträttsråd som är vice ordförande (3 § lagen om Patentbesvärsträtten). Det får finnas högst tre avdelningar (4 § förordningen med instruktion för Patentbesvärsträtten). Instruktionen för Patentbesvärsträtten innehåller närmare bestämmelser om domstolens organisation, fördelning av mål på rotlar och handläggningen av målen. Samtliga ledamöter, förutom domstolens ordförande, ansvarar som referenter för en egen rotel med mål. De lagfarna ledamöterna ansvarar för sådana patentmål som i första

hand rör annat än tekniska frågor, t.ex. frågor om bättre rätt till patent-sökt uppfinning. De har vidare ansvaret för handläggningen av domstolens övriga målkategorier. De tekniska ledamöterna ansvarar för sådana patentmål som i huvudsak rör tekniska frågor. I domstolen finns också en beredningsorganisation med f.n. tre jurister och ett kansli.

5 Överväganden och förslag

5.1 Avdelningskravet slopas

Regeringens förslag: Kravet på att Patentbesvärsrätten ska vara delad i avdelningar tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot promemorians förslag. *Patentbesvärsrätten*, som tillstyrker förslaget, anser att även om domstolen inte är avdelningsindeldad bör det vid domstolen finnas ett patenträttsråd som är vice ordförande. Den koppling som finns mellan avdelningsindelning och anställning som vice ordförande bör därför tas bort.

Skälen för regeringens förslag: År 1967 lagfästes den praxis som tillämpats i Patentbesvärsrättens föregångare, Patent- och registreringsverkets besväravdelning, att besväravdelningen skulle få arbeta på avdelningar (prop. 1966:40, LU 1967:53, rskr. 325). Regleringen infördes i 3 § lagen (1967:840) om patent- och registreringsverkets besväravdelning där det angavs att besväravdelningen må arbeta på avdelningar. Därefter infördes en bestämmelse i verkets instruktion att besväravdelningen arbetade på två avdelningar.

Lagen om patent- och registreringsverkets besväravdelning upphävdes 1978. Några av bestämmelserna i den lagen fördes över till lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten, bl.a. regleringen om domstolens organisation. I 3 § lagen om Patentbesvärsrätten anges att Patentbesvärsrätten är delad i avdelningar, vilket får anses överensstämma med den tidigare regleringen av domstolens organisation. Enligt 4 § förordningen (1988:346) med instruktion för Patentbesvärsrätten får det finnas högst tre avdelningar. Regleringen om Patentbesvärsrättens organisation lämnar i det här avseendet inget utrymme för domstolen själv att pröva olika organisationsmodeller inom ramen för de bestämmelser om domförhet och sammansättning som gäller för dess dömande verksamhet.

Domstolsväsendet har under en längre tid varit föremål för ett omfattande moderniserings- och reformarbete. Arbetet har syftat till att skapa ett effektivare och mer flexibelt domstolsväsende. Bl.a. har bestämmelserna i rättegångsbalken och lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar om avdelningsindelning ändrats för att möjliggöra för domstolarna att i högre utsträckning själva besluta om sin organisation (prop. 1998/99:1 utg.omr. 4, bet. 1998/99:JuU1, rskr. 1998/99:80). Motsvarande skäl gör sig nu gällande även för Patentbesvärsrättens del. Kravet på att Patentbesvärsrätten ska vara delad i avdelningar bör därför

tas bort. Den frågan bör i stället domstolen själv besluta om. För det fall domstolen väljer att vara avdelningsindelad, bör det för varje avdelning finnas en ordförande och en vice ordförande.

Patentbesvärsrätten har anfört att det utan avdelningsindelning finns behov av en vice ordförande för domstolen. Enligt regeringens mening finns det inte något behov av en vice ordförande i domstolens dömande verksamhet. Att inrätta en anställning som vice chef för domstolen kräver författningsändringar som ligger utanför det beredningsunderlag som finns för förslagen i denna lagrådsremiss. Mot bakgrund av det anförda lämnar regeringen inte något sådant förslag.

Ett slopande av avdelningskravet medför att formuleringar i lagen som bygger på begreppet avdelning bör bytas ut mot begreppet rätten (jfr prop. 2008/09:117, s. 44). En sådan formulering finns i 5 § lagen om Patentbesvärsrätten, som därför bör ändras.

5.2 Avskrivning av mål och ansökan

Regeringens förslag: Patentbesvärsrätten ska vara domför med en ledamot vid avskrivning av ett mål efter återkallelse. Detsamma ska gälla vid beslut om avskrivning av patentansökan när föreskriven årsavgift inte har betalats.

Promemorianers förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot promemorianers förslag. *Svenska Patentombudsforeningen* anför att i det stora flertalet situationer torde ett avskrivningsbeslut vara helt okontroversiellt och kan med fördel beslutas av en ledamot. I s.k. två- eller flerpartsärenden kan dock, i ljuset av den officialprövning som ska göras, frågan om avskrivning inte vara helt okomplicerad. För att undvika eventuella problem bör huvudregeln i sådana fall vara att avskrivningsbeslutet fattas av tre ledamöter, om det inte är uppenbart obehövligt.

Skälen för regeringens förslag: 4 § lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten innehåller domförhetsregler. Huvudregeln är att Patentbesvärsrätten är domför med tre ledamöter. Fler än fyra får inte i annat fall än som sägs i bestämmelsen om plenum sitta i rätten (5 §). När det gäller rättens sammansättning föreskrivs för patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt mål om växtförädlarrätt att minst två tekniskt kunniga ledamöter ska ingå i rätten och en ledamot ska vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. Vad sammansättningen i mål om pantsättning av patent eller patentansökningar beträffar ska minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten. I mål om mönster, varumärken, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift ska minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten. När det gäller en åtgärd som avser ett måls beredande föreskrivs att sådan får i den omfattning domstolen bestämmer vidtas av en ledamot i domstolen eller av någon annan tjänsteman hos denna. Närmare bestämmelser om handläggningen av mål finns i förordningen (1988:346) med instruktion för Patentbesvärsrätten.

Domförhetsreglerna innebär att avskrivning av mål efter återkallelse beslutas av tre ledamöter i den sammansättning som gäller för måltypen i fråga.

Handläggning av en återkallelse av ett överklagande får anses vara en åtgärd av förhållandevis enkel beskaffenhet, en åtgärd som i normala fall inte motiverar att beslut fattas av tre ledamöter. Detta talar för att ett beslut om avskrivning av mål efter återkallelse bör få fattas av *en* ledamot. En sådan ordning tillämpas dessutom i t.ex. hovrätt enligt 2 kap. 4 § rättegångsbalken och i kammarrätt enligt 12 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Mot en ändring av domförhetsreglerna vid avskrivning efter återkallelse talar att officialprövningen i Patentbesvärsträtten går längre än i de allmänna domstolarna och i de allmänna förvaltningsdomstolarna. För samtliga måltyper som Patentbesvärsträtten handlägger, med undantag för mål om utgivningsbevis för periodisk skrift, gäller enligt bestämmelser i de materiella lagarna att rätten får pröva ett mål trots att talan återkallats, om det finns särskilda skäl. Denna ordning motiveras av det allmänna intresset av att oriktiga beslut undanröjs, t.ex. om det skulle brista i de objektiva förutsättningarna för en registrering (se t.ex. prop. 1996/97:128, s. 134).

Det är emellertid ovanligt att en officialprövning behöver ske vid återkallelse av ett överklagande i Patentbesvärsträtten. Officialprövningen utgör därför inget tungt vägande skäl mot en ändring av domförhetsreglerna. Vid avskrivning av mål efter återkallelse bör därför, i likhet med vad som gäller för allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar, Patentbesvärsträtten vara domför med en ledamot.

En avskrivning av patentmål ska ske när föreskriven avgift inte har betalats. Av patentlagen (1967:837) följer att sökanden ska betala en årsavgift för varje avgiftsår som börjar innan ansökan slutligt har avgjorts. I 15 § fjärde stycket anges att en patentansökan ska avskrivas, utan föregående föreläggande, om sökanden inte betalar årsavgift. Detta gäller också i fall där patentansökan efter överklagande prövas i högre instans (RÅ 1994 not 66).

Gällande domförhetsregler för Patentbesvärsträtten innebär att frågan om avskrivning enligt 15 § fjärde stycket patentlagen prövas av tre ledamöter, varav två är tekniskt kunniga. Ett beslut om avskrivning pga. att årsavgiften inte har betalats får i regel anses vara ett beslut av enkel natur som inte kräver att rätten består av tre ledamöter. Också i detta fall bör Patentbesvärsträtten därför vara domför med en ledamot.

Vanligtvis bör det vara den för målet ansvarige ledamoten som beslutar om avskrivning efter återkallelse. Detsamma bör också gälla i de fall årsavgift inte har betalats. Det är dock inget som hindrar att han eller hon hänskjuter frågan till avgörande av Patentbesvärsträtten i vanlig sammansättning. Det kan exempelvis bli aktuellt när en part av flera återkallar sitt överklagande i ett patentmål. Någon särskild regel om att avskrivningsbeslutet i så fall ska fattas av tre ledamöter behöver dock inte införas.

5.3 Deltagande i muntlig förhandling

Regeringens förslag: Vittne och sakkunnig ska få delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt rättegångsbalken.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Förfarandet i Patentbesvärsrätten är i stort detsamma som i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Genom en hänvisning i 8 § lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten tillämpas i fråga om måls anhängiggörande och handläggning vissa bestämmelser i förvaltningsprocesslagen (1971:291). Därutöver innehåller lagen om Patentbesvärsrätten ytterligare bestämmelser om muntlig förhandling och förhör med vittne eller sakkunnig (9–11 §§).

När det gäller kallelse till och deltagande i muntlig förhandling hänvisar 8 § lagen om Patentbesvärsrätten till bestämmelserna i 14 § förvaltningsprocesslagen. Såvitt här är av intresse föreskrivs att sökanden eller klaganden och den som har att svara i målet får delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken. Hänvisningen till denna bestämmelse i förvaltningsprocesslagen innebär att det är möjligt för en part i ett mål i Patentbesvärsrätten att delta i en förhandling genom ljud- och bildöverföring.

I lagen om Patentbesvärsrätten saknas emellertid bestämmelser som möjliggör för vittne eller sakkunnig att delta i en förhandling i Patentbesvärsrätten genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Ett vittne måste alltså inställa sig i rättssalen emedan en part kan delta genom ljud- och bildöverföring. Denna ordning är ologisk och avviker från vad som gäller för såväl allmänna domstolar som allmänna förvaltningsdomstolar. Mot den bakgrunden bör det göras möjligt för vittne och sakkunnig att få delta i en muntlig förhandling i Patentbesvärsrätten genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Förutsättningarna för deltagande regleras i 5 kap. 10 § rättegångsbalken.

5.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2012.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna ändringarna i lagen (1977:729) om patentbesvärsrätten bör träda i kraft den 1 augusti 2012. Några övergångsbestämmelser behövs inte.

6 Konsekvenser

Patentbesvärsrätten har en förhållandevis ansträngd arbetssituation och relativt höga målbalanser. Medelbehandlingstiden för inkomna mål är förhållandevis lång. Handläggningstiderna har under de senaste åren förkortats något, men åtgärder behöver vidtas för att förkorta tiderna ytterligare. De föreslagna ändringarna i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten syftar till att förenkla domstolens arbetsformer och därmed förkorta handläggningstiderna. Förslagen träffar i första hand domstolen, men har sannolikt också betydelse för såväl myndigheter som företag vilka berörs av domstolens verksamhet. Förslagen torde inte medföra några kostnadsökningar för det allmänna. För företagens del bör förslagen vara positiva. Förutsättningarna för en effektiv handläggning av inkomna mål ökar. Näringslivets behov av snabba besked och förutsebarhet kan därmed tillgodoses i högre utsträckning.

Förslagen bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Några särskilda hänsyn behöver inte tas i fråga om tidpunkten för ikraftträdandet. Inte heller bedöms det finnas behov av speciella informationsinsatser.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Patentbesvärsrättens organisation. Ändringen innebär att kravet på att domstolen ska vara delad i avdelningar tas bort. I *första stycket* anges att domstolen får vara delad i avdelningar. Om Patentbesvärsrätten beslutar att den ska vara delad i avdelningar, föreskrivs i *andra stycket* att domstolens ordförande är ordförande på en avdelning och att ett av de övriga patenträttsråden är ordförande på annan avdelning. Därutöver finns det också för varje avdelning ett patenträttsråd som är vice ordförande.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.1.

4 §

Paragrafens *första stycke* innehåller domförhetsregler. I stycket införs bestämmelser om undantag från huvudregeln att Patentbesvärsrätten är domför med tre ledamöter. I *andra meningen* föreskrivs att Patentbesvärsrätten är domför med en ledamot vid beslut om avskrivning av mål efter återkallelse. I *tredje meningen* föreskrivs att Patentbesvärsrätten är domför med en ledamot vid beslut om avskrivning av patentansökan enligt 15 § fjärde stycket patentlagen (1967:837).

När rätten är domför med en ledamot är det inget som hindrar att ledamoten, t.ex. om frågan är av komplicerad art, hänskjuter frågan om avskrivning till avgörande av Patentbesvärsrätten i vanlig sammansättning. Ett skäl att hänskjuta en fråga om avskrivning efter återkallelse kan vara att fråga om officialprövning uppkommer, t.ex. efter en återkallelse av en invändning enligt 26 § patentlagen.

Språkliga ändringar har skett i *andra stycket*.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.2.

5 §

Föreslagna ändringar i paragrafen utgörs dels av följdändringar med anledning av att det inte längre ska vara obligatoriskt för Patentbesvärsrätten att vara delad i avdelningar, dels av språkliga ändringar.

Paragrafen behandlas i avsnitt 5.1.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om bevisupptagning. Språkliga ändringar har skett i *första stycket*.

I paragrafen införs i *andra stycket* en möjlighet för Patentbesvärsrätten att besluta att vittne eller sakkunnig ska få delta i muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. De närmare förut-

sättningarna för ett sådant deltagande regleras i 5 kap. 10 § rättegångsbalken.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3

Sammanfattning av promemorian Några frågor om Patentbesvärsrätten

Bilaga 1

I promemorian föreslås ändringar i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten. Förslagen innebär att kravet på att domstolen ska vara delad i avdelningar tas bort, att rätten får vara domför med en ledamot i vissa fall och att vittne och sakkunnig ska få delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring. Förslagen syftar till att förenkla Patentbesvärsrättens handläggning av mål.

Förslag till lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten

Härigenom föreskrivs att 3–5 och 11 §§ lagen (1977:729) om Patentbesvärsrätten ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Patentbesvärsrätten är delad i avdelningar.

Patentbesvärsrättens ordförande är ordförande på en avdelning. Ett av de övriga patenträttsråden är ordförande på annan avdelning. För varje avdelning finns också ett patenträttsråd som är vice ordförande.

3 §¹

Patentbesvärsrätten får vara delad i avdelningar.

Om Patentbesvärsrätten är delad i avdelningar, är Patentbesvärsrättens ordförande även ordförande på en avdelning. Ett av de övriga patenträttsråden är ordförande på annan avdelning. För varje avdelning finns också ett patenträttsråd som är vice ordförande.

Patentbesvärsrätten är domförför med tre ledamöter. Fler än fyra får inte i annat fall än som sägs i 5 § sitta i rätten.

I patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt i mål om växtförädlarrätt *skall* minst två tekniskt kunniga ledamöter ingå i rätten och *skall* en ledamot vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar *skall* minst två lagfarna ledamöter

4 §²

Patentbesvärsrätten är domförför med tre ledamöter. Fler än fyra får inte i annat fall än som sägs i 5 § sitta i rätten. *Vid beslut om avskrivning av mål efter återkallelse är Patentbesvärsrätten domförför med en ledamot. Detsamma gäller vid beslut om avskrivning av patentansökan enligt 15 § fjärde stycket patentlagen (1967:837).*

I patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar samt i mål om växtförädlarrätt *ska* minst två tekniskt kunniga ledamöter ingå i rätten och *ska* en ledamot vara lagfaren, om inte rätten finner att medverkan av lagfaren ledamot är obehövlig. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar *ska* minst två lagfarna ledamöter

¹ Senaste lydelse 2010:1407.

² Senaste lydelse 1997:307.

ingå i rätten. I mål om mönster, varumärken, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift *skall* minst två lagfarna ledamöter ingå i rätten.

En åtgärd som avser ett måls beredande får i den omfattning domstolen bestämmer vidtas av en ledamot i domstolen eller av någon annan tjänsteman hos denna.

5 §³

Finner avdelningen vid överläggning till avgörande av patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar att målet eller viss fråga är av särskild betydelse från principiell synpunkt, får *avdelningen förordna* att målet eller, om det kan ske, den särskilda frågan *skall* avgöras av domstolen i dess helhet. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar, mönster, varumärke, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift får i motsvarande fall *avdelningen* förordna att domstolens samtliga lagfarna ledamöter *skall jämte avdelningen delta* i avgörandet.

Om rätten vid överläggning till avgörande av patentmål som inte gäller pantsättning av patent eller patentansökningar *finner* att målet eller viss fråga är av särskild betydelse från principiell synpunkt, får *rätten besluta* att målet eller, om det kan ske, den särskilda frågan *ska* avgöras av domstolen i dess helhet. I mål om pantsättning av patent eller patentansökningar, mönster, varumärke, namn eller utgivningsbevis för periodisk skrift får i motsvarande fall *rätten besluta* att domstolens samtliga lagfarna ledamöter *ska delta* i avgörandet.

11 §⁴

Rätten får vid muntlig förhandling höra vittne eller sakkunnig, om det behövs för utredningen. Förhöret får hållas under ed. Om förhör gäller 36 kap. 1–18, 20 och 22–25 §§ samt 40 kap. 2, 9–11, 14 och 16–18 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar. Vägrar vittne utan giltigt skäl att avlägga ed eller att avge vittnesmål eller besvara fråga, får rätten vid vite förelägga vittnet att fullgöra sin skyldighet.

Vittne och sakkunnig får delta i en muntlig förhandling genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring under samma förutsättningar som gäller enligt 5 kap. 10 § rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2012.

³ Senaste lydelse 1987:1331.

⁴ Senaste lydelse 1987:754.

Förteckning över remissinstanserna

Bilaga 3

Remissyttranden över promemoria Några frågor om Patentbesvärsrätten har lämnats av Patentbesvärsrätten, Statens Jordbruksverk, Patent- och registreringsverket, Sveriges advokatsamfund, Svenska Industrins IP Förening, SIPF och Svenska Patentombudsforeningen, SPOF.

Följande instanser har inbjudits att yttra sig men avstått: Sveriges Patentbyråers förening, SEPAF och Svenska Utsädesföretagens Förening, ek. för., SVUF.